

เส้น สี ชีวิต

Color, Line and Life

พิมพ์ครั้งที่ 2

The Artistic Intelligence of the Highlanders in Northern Thailand

อัจฉริยะทางศิลปะของชนชาติพันธุ์ในแดนเหนือ

สารบัญ Contents

คำนำ

7

Introduction

9

แผนที่
map

11

เรื่องเล่าจากการเดินทาง

12

Diary of a journey

13

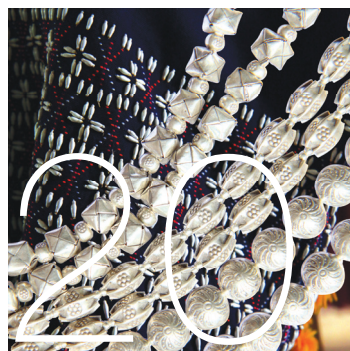
ข้อมูลชุมชน

106

List of participated communities

108

เครื่องแต่งกาย
For costuming

เครื่องมือยังชีพ
For subsistence

เครื่องดนตรี
For music

เครื่องพกพา
For carrying

เครื่องประกอบพิธีกรรม
For rituals
and ceremonies

บ้านและในบ้าน
For houses
and inside

คำนำ

ความหลากหลายทางชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงของประเทศไทย เป็นเสน่ห์ดึงดูดผู้คนให้เข้ามาสัมผัส เรียนรู้ แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจความหมาย คุณค่า หรือที่เรียกว่าวัฒนธรรม ซึ่งแฝงอยู่ในความสวยงามเหล่านั้น การไม่เข้าใจความหมายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ จึงทำให้เรามองความหลากหลายเป็นเพียงสิ่งแปลกใหม่ น่ารำไรร และมักจะประเมินวัฒนธรรมชาติพันธุ์ว่า มงาย ป่าเถื่อน ไม่เป็นอารยะ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พหุสังคม หรือ พหุวัฒนธรรมในความหมายที่เคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสิทธิทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นยากในสังคม

หนังสือ เส้น สี ชีวิต : อัจฉริยะทางศิลปะของชนชาติพันธุ์ในแดนเหนือ เป็นความพยายามนำเสนอภูมิปัญญาด้านศิลปหัตถกรรมที่สั่งสมในกลุ่มชาติพันธุ์จนอาจจะกล่าวได้ว่าเป็น "อัจฉริยะทางศิลปะ" ที่เกี่ยวกับการดำรงชีพของกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคเหนือของประเทศไทย โดยคณะผู้จัดทำต้องการให้ผู้อ่านได้รู้จักและเข้าใจวัฒนธรรมและอัจฉริยะทางศิลปะของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่าน "ภาพถ่าย" ที่แสดงถึงความละเอียดอ่อน ละเมียดละไม ทั้งการแกะสลัก การสาน การร้อย การทอ การปัก รวมไปถึงการประกอบสิ่งต่าง ๆ ออกมาเป็นวัสดุเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้ น่าจะทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการได้ถึงภูมิปัญญาได้อย่างดี ดังนั้น หนังสือนี้จึงมิได้ต้องการนำเสนอเพียงความสวยงามเท่านั้น แต่ต้องการอธิบายว่า กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้มีภูมิปัญญาซึ่งสังคมควรจะให้ความเคารพต่อความรู้ และคุณค่าที่แฝงฝังในงานศิลปหัตถกรรมเหล่านั้นด้วย

เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งว่า หนังสือเส้น สี ชีวิต : อัจฉริยะทางศิลปะของชนชาติพันธุ์ในแดนเหนือ ได้รับการตอบรับอย่างดี จนนำมาสู่การตีพิมพ์ครั้งที่ 2 นี้ ศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ขอขอบคุณศูนย์บริหารงานวิจัยที่ให้การสนับสนุนการตีพิมพ์ในครั้งนี้ 2 ปีมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ชยันต์ วรรธนะภูติ

หัวหน้าศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์และการพัฒนา

การถ่ายทอดภาพที่เห็นหรือเชื่อมั่น
ผ่านงานศิลปะทุกแขนง วาด แกะ สาน ร้อย ผูก พิมพ์
ตอก หล่อ ทอ ปัก โดยใช้วัสดุธรรมชาตินับแต่เมล็ด
ราก เถา ตัน ยาง ใบ ใย กระดูกเขี้ยว หนัง และขน
อาจคือหนึ่งในการต่อสู้โดยธรรมชาติ
เพื่อยืนยันตัวตนของตนเองบนโลก

อาจเป็นการดำรงอยู่กับความงามนี้เองที่ช่วยยึดโยง
ให้จิตวิญญาณของชนชาติพันธุ์บนเทือกเขา
เจียงแกรงอยู่เสมอ ท่ามกลางหลายอำนาจ
ซึ่งพยายามกลืนกินและกดทับอยู่ในทุกวันนี้

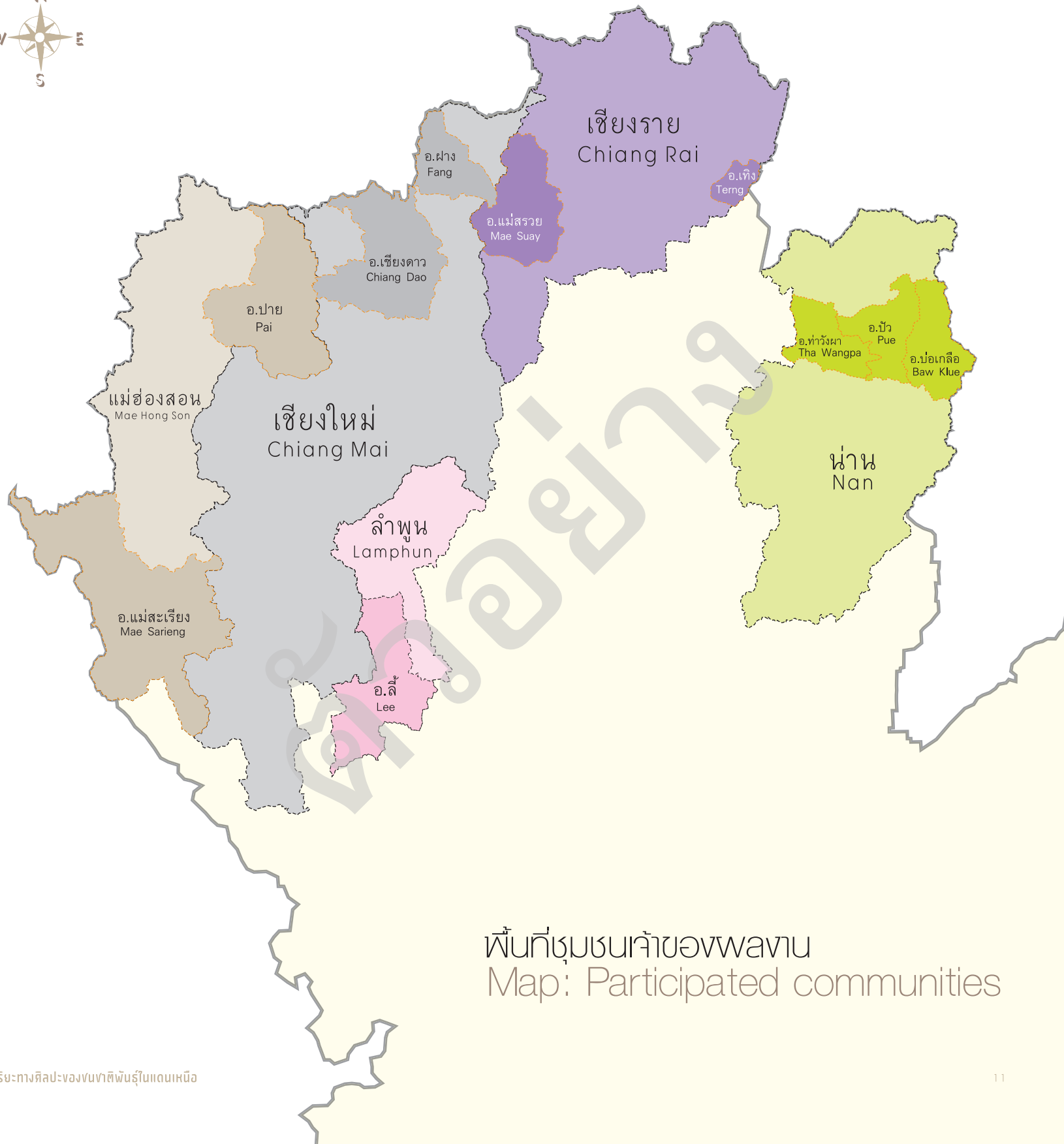
CHIANG MAI
UNIVERSITY PRESS

ISBN 978-616-398-009-0

ราคา 300 บาท

พื้นที่ชุมชนเจ้าของพลาทอน
Map: Participated communities

เรื่องเล่าจากการเดินทาง

บนเทือกเขาสูง ท่ามกลางสารพันปัญหาวาดด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สุนกฤษฎาภของชนชาติพันธุ์กลับดำรงอยู่อย่างท้าทาย

สายตาแห่งความทรมานของพวกเขาทำให้การเดินทางนี้เริ่มต้นขึ้น การถ่ายทอดภาพของโลกที่เห็นหรือเชื่อมันผ่านทาสศิลปะหลากหลายชน วาด แกะ สาน ร้อย พูก พิมพ์ ตอก หล่อ ทอ ปัก โดยใช้วัสดุธรรมชาตินับแต่เมล็ด ราก เกา ต้น ยาง ใบ กระดุก เขี้ยว หนั้ว และขน อาจคือหนึ่งในการต่อสู้โดยธรรมชาติเพื่อยืนยันตัวตนของตนเองบนโลกใบนี้

การเดินทางจากอำเภอเมืองเชียงใหม่เพื่อทำความรู้จักกับกลุ่มชนผ่านทาสศิลปะของพวกเขาครั้งนี้ มิได้มุ่งหมายจะรวบรวมผลงานของทุกชนชาติในแถบเหนือ หากเป็นการเยี่ยมชมชุมชนโดยลุ่มบนเส้นทาง แม่ริม เชียงดาว จนถึงฝาง, เส้นทางปาย แม่ฮ่องสอน และวกกลับแม่สะเรียง, เส้นทางขึ้นเหนือผ่านแม่สรวง เชียงราย ถึงกึ่ง, เส้นทางสู่กำอัมพวา ปัว และบ่อเกลือ ในจังหวัดน่าน จนสิ้นสุดด้วยการสัปดาห์ไปอำเภอในลำพูน รวม ๒๖ ชุมชนของ ๑๐ กลุ่มชาติพันธุ์ คือ

กะฉิ่น หมายถึงหกกลุ่มชนที่ใช้ภาษาตระกูลทิเบต-พม่าซึ่งเรียกตนเองว่า "กะฉิ่น" อันเป็นชื่อรัฐในประเทศพม่าติดชายแดนจีน ภาษากลางกะฉิ่นคือภาษาจื๋อเผาะซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่สุด การเดินทางนี้เก็บภาพชิ้นงานของชาวจื๋อเผาะและชาวระวาง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมภาษาต่างไปมาก กลุ่มชนอื่นที่ถือเป็นชนชาติกะฉิ่นได้แก่ชาวมะหฺรู ล่าชี ไชวา และลีซูในรัฐกะฉิ่น มีบันทึกว่าคนจื๋อเผาะทะยอยอพยพจากพม่าเข้าสู่ประเทศไทยเมื่อราว ๕๐ ปีก่อน และได้หนีสงครามมาเป็นกลุ่มในปีพ.ศ. ๒๕๑๓ และต่อ ๆ มา ปัจจุบันมีชุมชนกะฉิ่นในไทยแห่งเดียวที่อำเภอเชียงดาว คนที่เหลือนั้นกระจายอยู่ในชุมชนชาติพันธุ์อื่นในจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน

กะเหรี่ยง หมายถึงชนหลากหลายกลุ่มซึ่งได้แก่ ปกาเกอญอ โปหล่ง กะยาร์ เป็นต้น ภาษากะเหรี่ยงจัดอยู่ในตระกูลทิเบต-พม่า แม้ไวยากรณ์จะต่างจากภาษาพม่าชัดเจน มีผู้คาดว่าชาวกะเหรี่ยงอาจมีถิ่นฐานเดิมอยู่แถบมองโกเลีย หากปัจจุบันไม่พบชุมชนพวกเขาในแห่งอื่นนอกจากภาคเหนือและตะวันตกของไทย และในประเทศพม่า มีหลักฐานชี้ว่าชาวกะเหรี่ยงตั้งถิ่นฐานในประเทศพม่ามาก่อนชาวพม่า และอยู่ในเขตประเทศไทยปัจจุบันก่อนการมาถึงของชนชาติไทย แม้ส่วนหนึ่งจะเพิ่งลี้ภัยสงครามมาในช่วง ๕๐ ปีนี้ก็ตาม หนังสือเล่มนี้แนะนำงานศิลปะของชาวปกาเกอญอหรือกะเหรี่ยงสะกอเป็นหลัก โดยคำว่า "ปกาเกอญอ" ที่กลุ่มชนเรียกตนเองนั้นแปลว่า "มนุษย์" หากคำว่า "กะเหรี่ยง" ซึ่งไม่มีความหมายเป็นที่ยอมรับสำหรับการเรียกรวมกลุ่มชนที่มองตนเองเป็น "พี่น้อง" กัน

ดาระอั้งหรือต้ออั้ง แปลว่า "ชนบนภูเขา" เป็นคำที่กลุ่มชนซึ่งชาวไทยรู้จักในนาม "ปะหล่อง" ใช้เรียกตนเอง ชาวดาระอั้งใช้ภาษาตระกูลมอญ-เขมร และเป็นชนกลุ่มแรก ๆ ที่พบว่าตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศพม่าปัจจุบันก่อนการมาถึงของชนชาติพม่า ทุกวันนี้ ชาวดาระอั้งซึ่งแบ่งเป็นหลายกลุ่มย่อยตั้งชุมชนกระจายอยู่ในจีน พม่า และในอำเภอชายแดนของจังหวัดเชียงใหม่ ชาวดาระอั้งในไทยส่วนใหญ่เป็นดาระอั้งแดงที่ทะยอยหลบหนีความโหดร้ายของสงครามชาติพันธุ์ในพม่าเข้ามาในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และอพยพมาเป็นกลุ่มใหญ่ในปีพ.ศ. ๒๕๒๗ และต่อ ๆ มา

ละว้า ลัวะ หรือละเวือะ เชื่อกันว่าเป็นชนชาติผู้เคยครองอาณาจักรโบราณจากแหลมสุวรรณภูมิถึงจีนตอนใต้ ชาวไทยเหนือจำนวนไม่น้อยสืบเชื้อสายมาจากชาวละว้า หากปัจจุบันเหลือเพียงชุมชนบางแห่งในแม่ฮ่องสอนและเชียงใหม่เท่านั้นที่ยังคงวัฒนธรรมดั้งเดิม ชาวละว้าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาในตระกูลมอญ-เขมรและแบ่งเป็นกลุ่มย่อยมากมาย การเดินทางนี้แวะเยือนชุมชนละว้าติดชายแดนพม่า ซึ่งเป็นกลุ่มชนย่อยกลุ่มเดียวกับชาวละว้าหรือว่าในประเทศพม่า

พาย (ผ่าย) หรือถิ่นเมืองน่าน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาตระกูลมอญ-เขมรซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในประเทศลาว และอีกส่วนหนึ่งเป็นคนดั้งเดิมอยู่ในจังหวัดน่านติดลาว คนไทยพื้นราบในจังหวัดน่านมักเรียกพวกเขาว่า "ลัวะ" ทว่าแท้จริงแล้วชาวพายถือว่าตนมีวัฒนธรรมและภาษาต่างจากชาวลัวะหรือละว้ามาก

ม้ง เป็นชนชาติใหญ่ที่ได้รับการบันทึกในประวัติศาสตร์เก่าแก่ก่อนคริสตกาล ชาวม้งใช้ภาษาตระกูลจีน-ทิเบต เคยทำสงครามกับผู้ปกครองจีนมาหลายครั้งจนกระทั่งคนกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ยอมอยู่ใต้อำนาจจีนได้อพยพมาทางลาว เวียดนาม พม่า และทะยอยเข้าสู่ไทยตั้งแต่กว่าร้อยถึงสองร้อยปีก่อน นอกจากนี้ยังมีผู้อพยพม้งจากลาวในช่วงกว่า ๓๐ ปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบันอีกจำนวนหนึ่ง ชาวม้งหลากหลายกลุ่มที่มีชื่อเรียกตามการแต่งกายที่ต่างกันนั้นใช้ภาษาเดียวกัน ชุมชนม้งส่วนใหญ่ในภาคเหนือของไทยคือม้งจ้าว (ม้งเขียว) และม้งดื้อ (ม้งขาว) ทั้งนี้ คำว่า "ม้ง" นั้นยังไม่มีผู้ให้ความหมายชัดเจน หากเป็นชื่อที่กลุ่มชนภาคภูมิใจ ต่างจาก "แม้ว" ที่เพี้ยนมาจากคำเรียกของคนจีนว่า "เมี้ยว" ซึ่งมีนัยยะความเป็น "คนเถื่อน"

เมี่ยน เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษาตระกูลจีน-ทิเบตเช่นเดียวกับม้ง และมีประวัติเล่ากันว่าเคยมีอาณาจักรติดกับจีนมาก่อน ว่ากันว่า "เมี่ยน" มีความหมายว่ามนุษย์ หรือผู้สืบเชื้อสายจากกษัตริย์ ตามตำนานกำเนิดชนเผ่าว่ามีเชื้อสายจากเทพที่จุติมาเป็นธิดากษัตริย์และสุนัขมกร ในขณะที่คำว่า "เย้า" ซึ่งเรียกโดยชาวจีนและเป็นที่รู้จักในสังคมไทยนั้นหมายถึงคนเถื่อน ชาวเมี่ยนกลุ่มหนึ่งอพยพจากจีนไปเวียดนาม ลาว และเข้าประเทศไทยเมื่อราวร่วมสองร้อยปีที่ผ่านมา ปัจจุบันชุมชนเมี่ยนในไทยส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือติดชายแดนลาว

ลาหู่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีบันทึกในประวัติศาสตร์จีนว่าเคยมีอาณาจักรในมณฑลยูนนาน ชาวลาคือผู้อพยพหนีการควบคุมของจีนมายังลาว เวียดนาม พม่า และเข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่ราวสองร้อยปีก่อน โดยในช่วง ๕๐ ปีที่ผ่านมายังมีผู้อพยพใหม่ต่อเนื่องจากสงครามในประเทศพม่าอีกด้วย คำว่า "ลาหู่" นั้นมีผู้ตีความความหมายที่มาต่างกันไป ส่วน "มุเซอ"

ที่สังคมไทยรู้จักนั้นเพี้ยนเสียงมาจากภาษาพม่าซึ่งแปลว่า "นายพราน" ชาวลานูใช้ภาษาตระกูลทิเบต-พม่าและแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยต่าง ๆ โดยชุมชนในภาคเหนือและตะวันตกของไทยส่วนใหญ่เป็นชาวลานูแดง (ญี) ลานูแซแล และลานูหะ

ลีซู มีความหมายว่าผู้เฒ่าหรือผู้มีวัฒนธรรม ชาวลีซูหรือที่คนไทยเรียกเพี้ยนเป็น "ลีซอ" นั้นใช้ภาษาตระกูลทิเบต-พม่าเช่นเดียวกับชาวลานู หากชนบประเพณีและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับชาวม้งและเมี่ยนซึ่งได้รับอิทธิพลจากชาวจีนมากกว่า ตำนานลีซูกล่าวถึงที่มาของการอพยพเร่ร่อนไม่มีที่สิ้นสุดของกลุ่มชน พวกเขาได้เดินทางไกลจากจีนมายังลาวและพม่า และตั้งถิ่นฐานอยู่ในไทยในช่วงกว่าร้อยปีที่ผ่านมา ชุมชนในไทยส่วนใหญ่เป็นชาวลีซูสายซึ่งอพยพมาจากรัฐฉาน ประเทศพม่า และไม่ได้ถือว่าตนเป็นชนชาติ "กะฉิ่น" ดังเช่นลีซูในรัฐกะฉิ่น

อาข่า ซึ่งเป็นคำที่กลุ่มชนเรียกตนเองนั้นมีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย บ้างก็แปลว่าชนที่อยู่ห่างไกลความชื้นหรือคนภูเขา ชาวจีนเรียกคนอาข่าว่า "ฮานี" ชาวไทใหญ่เรียกว่า "ก้อ" ซึ่งเป็นที่มาของ "อีก้อ" ที่ถูกมองว่ามีนิสัยเหี้ยมหยาม ชาวอาข่าใช้ภาษาตระกูลทิเบต-พม่าและมีประวัติว่าเคยมีอาณาจักรของตนมาก่อนจะถูกบุกรุก จนต้องถอยร่นมาอยู่ตอนใต้ของจีน และเคลื่อนย้ายไปยังลาว พม่า เวียดนาม จนถึงประเทศไทยเมื่อกว่าร้อยปีที่ผ่านมา การเดินทางนี้ทำความรู้จักกับชาวโลนหม้ออาข่าซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มย่อยของอาข่า ๘ กลุ่มในไทย

การเดินทางนี้ได้นำเราไปสัมผัสกับอัจฉริยภาพทางศิลปะของชนชาติพันธุ์ ซึ่งคือการสร้างสรรค์หัตถประติมากรรมเพื่อรับใช้ทุกก้าวอย่างของชีวิต โดยได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติรวมถึงตำนานความเชื่อ เทนศิลปะที่ได้รับการรวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ย่อมมีใช้พวงวนกำหัดหรือชิ้นที่งดงามที่สุดของกลุ่มชนนั้น ๆ ความหมายที่มาของชิ้นงานส่วนใหญ่มาจากคำบอกเล่าของเจ้าของพู่อาไม่สามารทำให้รายละเอียดได้ทั้งหมดวิชาการ หากเพียงบรรยายด้วยความภาคภูมิใจกับงานเพื่องานและความงามของเพ่าพันธุ์ตน

และ อาจเป็นการดำรงอยู่กับความงามนี้เอง ที่ช่วยยึดโยงให้จิตวิญญาณของชนชาติพันธุ์บนเทือกเขาสูงเพื่องานอยู่เสมอท่ามกลางหลากหลายอำนาจซึ่งพยายามกลืนกินและกดทับอยู่ในทุกวันนี้

มูลนิธิเพื่อนไร่พรมแดน

๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

Diary of a journey

In the high mountains, amidst all the problems affecting the human dignity of the highlanders, their beauty challengingly lives.

The highlanders' eye for the aesthetic is the reason for this journey. Their expressions of the world they see and believe to be through types of art; drawing, carving, molding, printing, threading, weaving and embroidering of materials from available natural materials; seeds, roots, vines, trunks, resins, leaves, threads, bones, fangs, skins, and feathers are, perhaps, one of their struggles to proclaim to the world their existence and identity.

The journey did not aim to gather all the achievements of all ethnic groups. Rather, it was a random visit to 21 communities around Chiang Mai, Mae Hong Son, Chiang Rai, Nan and Lamphun provinces, reaching the ten ethnic highlanders described below.

The Kachin are six ethnic groups who call themselves the name, which is also the name of their home state in Burma. The Kachin's lingua franca is Jingpo, which is the most widely spoken, among others. This journey collected the arts and crafts of the Jingpos, and the Rawangs who are another distinct ethnic group. Other groups of the Kachin are the Maru, Lashi, Zaiwa and the Lisu in Kachin state. Some Jingpo people migrated to Thailand around 50 years ago, and a big group that fled war arrived in or after 1974. Currently there is only one Kachin community in Chiang Mai. The rest of the people live in other ethnic communities in the province and Mae Hong Son.

The Karen are understood as a group that comprises different groups such as S'gaw, Pwo, Kayah, etc. Karen language is in the Tibeto-Burman family, despite significant differences from the Burmese language. It is believed that the Karen's original home was in Mongolia, but nowadays their communities can be found only in Thailand and Burma. Evidence shows that the Karen had settled in the area which is now Burma before the Burman, and also lived in Thailand even before the Thai arrived. This book introduces the S'gaw Karen's or Pga Kn'yaw's art. The term 'Pga Kn'yaw', which the people call themselves, means 'human'. 'Karen' in fact has no meaning but is acceptable for identifying the different groups that see themselves as 'brothers and sisters'.

The Dara-ang, as they call themselves instead of 'Palaung', means 'the people on the mountains'. The Dara-ang speak a branch of Mon-Khmer language and were one of the first groups to settle in Burma, even before the Burman. Nowadays, different sub-groups of Dara-ang live in China, Burma and Chiang Mai. The Dara-ang in Thailand mostly are the Red Dara-ang who have been fleeing the brutality of war in Burma since 1968 and came as a big group in or after 1984.

The Lawa are believed to be the same nationality who ruled an ancient kingdom covering the area from Suvarnabhumi to southern China, and are ancestors to a large number of the Northern Thai today. The Lawa speak a branch of Mon-Khmer language and are divided into various sub-groups. The journey visited a Lawa community who are said to be the same sub-group as the Wa in Burma.

The Phay or Htin Merng Nan are an ethnic group that mostly live in Laos, with some communities originally in Nan province. The Phay speak a branch of Mon-Khmer language, the same as the Lawa do, and the lowland Thais in Nan usually call them 'Lawa'. Yet, the two groups are in fact culturally and linguistically very different.

The Hmong are recorded in ancient history before Christ. They were known to have lived and waged wars against the Chinese emperors and rulers until a group of people who defied the Chinese authorities fled to Laos, Vietnam, Burma and moved into Thailand over a hundred or two hundred years ago. Hmong refugees from Laos have also arrived in Thailand over the last 30 years. The Hmong speak a branch of Sino-Tibetan language. There was no agreed explanation of the term 'Hmong', yet it is a desirable name for the people rather than 'Maew' in Thai, or 'Miew', which is a Chinese word that indirectly means a wild tribe.

The Mien speak a branch of Sino-Tibetan language, the same as the Hmong do. They also have a historical empire close to the Chinese. It was said that 'Mien' might mean 'human' or the descendants of a king; according to a legend that they were children of a king's daughter and a magical dragon-dog. The word 'Yao', which is used by the Chinese, means wild people. A group of Mien fled China for Vietnam, Laos and Thailand in the last two hundred years. In Thailand, Mien communities are mostly in northern provinces close to the Lao border.

The Lahu are recorded in Chinese history as the owners of an empire in Yunnan province. A group of Lahu fled Chinese authorities to Laos, Vietnam and Burma, and crossed into Thailand about 200 years

ago. In addition, during the past 50 years, more new arrivals fled from wars inside Burma. There are arguments about the actual meaning of word 'Lahu', but it is quite clear that 'Muser', as the Thai call them, is a distortion from a Burmese word, which means 'hunter'. Lahu language is one of the Tibeto-Burman family. Most Lahu communities in Thailand are of the Lahu Nyi, Lahu Shehleh and Lahu Na sub-groups.

The Lisu means a group of people who share a pride in their customs, traditions, and culture. The people speak a branch of Tibeto-Burman language the same as the Lahu do, but their culture and traditions are closer to those of the Hmong and Mien. The Lisu migrated from China to Laos, Burma and Thailand over a hundred years ago. Most Lisu communities in Thailand moved from the Shan state of Burma, and therefore do not see themselves as 'Kachin'.

The Akha, which is the name the people prefer to call themselves, are explained in various ways, including as a group of people who live far away from the damp or the mountain people. The Chinese call the Akha 'Hani'. The Shan in Burma call them 'Kaw', which has become the disrespectful term 'Ei Kaw' in Thai. The Akha speak a branch of Tibeto-Burman language. They moved to southern China after their ancient empire further north was overrun. Over a hundred years ago, the people migrated to Thailand, Laos, Burma and Vietnam. The journey visited a community of the Lomi Akha, one of the eight sub-groups that inhabit Thailand.

The journey took us to witness the highlanders' artistic intelligence; the creation of art, inspired by nature and their legends and beliefs, to serve every step of lives. The examples of artistic craft introduced in this book are clearly neither all nor the most beautiful of each groups work. The descriptions given by the owner cannot be compared with academic details, but are more their expression of pride in aspects of their lives and their peoples beauty.

Such beauty, perhaps, has nourished the peoples' spirits and kept them strong in the face of all the powers that tried to crush and assimilate them, a process which continues to this day.

Friends Without Borders
15 September 2012

พวงสร้อยคอเงินฝีมือ
ชาวปกากะญอ
คล้องระลายปักลูกเดือย
บนเสื้อของหญิง
พระบาทห้วยต้ม
อ.ลี้ จ.ลำพูน

The silver necklace
garland is matched to
the embroidered
Job's tears seeds on
the Karen woman's
dark blouse.

Phrabat Huaytom,
Leeh, Lamphun

เครื่องแต่งกาย

For costuming

การออกแบบเครื่องนุ่งห่มของศิลปินสตรีชาติพันธุ์ คำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และความสะดวกในการสวมใส่ระหว่างปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ส่วนใหญ่แล้ว รูปแบบการตัดเย็บจะเรียบง่าย เพียงเสื้อแขนกระบอก ผ่านหน้าหรือทรงกระสอบสวมหัว และโสร่ง ชิ้น กางเกง หรือกระโปรงให้ผู้สวมเห็บ หรือรูดีให้เข้ากับเอาความวิจิตรบรรจงนั้นอยู่ในลายผ้าทอมือ ลายปักด้วยดินหลากสีหรือวัสดุธรรมชาติ และเครื่องประดับที่ออกแบบให้เข้าชุด จินตนาการของผู้สร้างสรรค์มีทั้งจากตำนานของเผ่าพันธุ์ ความหมายเชิงสัญลักษณ์ของแต่ละช่วงวัย จากธรรมชาติแวดล้อมชีวิต หรือความรักความผูกพันต่อผู้สวมใส่

แต่ละวัฒนธรรมมีขนบของกรอบท่อนสีที่เลือกใช้ ซึ่งมีสัดส่วนสีร้อน เย็น ดำ และขาว ที่สะท้อนถึงบุคลิกทางวัฒนธรรมของแต่ละชาติพันธุ์เช่นเดียวกับรูปแบบที่เรียบง่ายหรือหรูหราของเครื่องประดับ งานโลหะมักเป็นฝีมือของชายโดยมีหญิงเป็นผู้ช่วย ในขณะที่การร้อยลูกปัดสีและเหรียญโลหะเก๋ๆอมเป็นฝีมือสตรี

Costume designs by ethnic female artists are based on the suitability of the climate and convenience of wear for daily life and work. The cutting patterns are mostly simple, but elegance is shown in the weaving and embroidery, including silver and other metalwork decoration patterns. The imagination of the artists is driven by legends, nature, life stories and love for the ones who will wear the clothes.

Each ethnic culture has its traditional colors to put in the costumes. These colors, as well as the simplicity or luxuriance of the decorations reflect the cultural characteristics of the group.